

Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/149122,Mlodzi-dla-Niepodleglej-u-Terytorialsow.html>
17.04.2024, 16:25

„Młodzi dla Niepodległej” u Terytorialsów

Od 28 sierpnia 2021 r. w 34 Batalionie Lekkiej Piechoty w Jarosławiu eksponowana jest wystawa „Młodzi dla Niepodległej”, przygotowana przez Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie oraz Urząd Marszałkowski w Rzeszowie. Ekspozycja na 18 planszach przedstawia działalność niepodległościową i walkę polskiej młodzieży w ostatnim okresie zaborów. Nawiązuje do młodzieżowych organizacji paramilitarnych i wojskowych, które przed I wojną światową ukształtowały przyszłą kadre odrodzonego Wojska Polskiego. Otwarcie wystawy towarzyszyła prelekcja dr Jacka Magdonia z Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Rzeszowie dla żołnierzy Wojsk Obrony Terytorialnej na temat polskich organizacjach niepodległościowych.

Druga część zajęć miała miejsce w sąsiadującym z jednostką wojskową klasztorze Sióstr Niepokalanek, których historia ściśle wiąże się losami żołnierza polskiego. Szczególnie istotnym jest lokalny wątek związany ze szpitalem dla żołnierzy Legionów Polskich, funkcjonującym tu w 1915 r. To tutaj swych żołnierzy odwiedził Komendant Józef Piłsudski. W szpitalu opatrywały rany legionistów, edukowały ich w przyszpitalnej szkole i otaczały matczyną opieką. Oni sami zostawili w jarosławskim klasztorze nie tylko swoje serca, ale i części amputowanych kończyn... Po ponad 100 latach od tych wydarzeń terytoriali, goszcząc w murach jarosławskiego klasztoru Sióstr Niepokalanek, zobaczyli ciekawe pamiątki, w tym tablicę Legionów Polskich, liczną korespondencję, w tym oryginalny list Józefa Piłsudskiego. Na tym nie skończyły się związki Sióstr Niepokalanek z polskimi żołnierzami. W 1919 r. kiedy inny klasztor -w Jazłowcu- obronili polscy ułani, który na pamiątkę tego zwycięstwa przyjęli nazwę „jazłowieckich”. 14. Pułk Ułanów Jazłowieckich stacjonował we Lwowie i corocznie pielgrzymował do Jazłowca. Tradycję tę przerwała II wojna światowa...

Ostatnim etapem zajęć była wizyta w klasztorze Sióstr Benedyktynek, otoczonym fortyfikacjami z XVII wieku. Po kasacie klasztoru przez austriackich zaborców znajdowały się tutaj koszary. Okres obu wojen światowych przyniósł wiele zniszczeń. Podczas okupacji niemieckiej mury klasztoru służyły jako więzienie, ogród klasztorny jako miejsce straceń, a kościół zaś został sprofanowany i przerobiony na stajnię dla koni. W lipcu 1944 r. wycofujące się wojska niemieckie podpalili obiekty klasztorne powodując dalsze poważne zniszczenia. Pamiątką po tym jest m.in. „Czarna Kaplica”, w której podczas pożaru stopiły się cegły, tworząc groźne memento z czasów II wojny światowej.

Zajęcia zorganizowała pchor. Magdalena Mac z 34 BLP w Jarosławiu. Prelekcję dla żołnierzy wygłosił oraz oprowadził po miejscach pamięci narodowej dr Jacek Magdoń z Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Rzeszowie.

Fot. Magdalena Mac, Jacek Magdoń